

ความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาไทย

นายจักรพันธ์ แสงทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา ภาควิชาปรัชญา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN UNDERSTANDING OF THAI LOCAL WISDOM

Mr. Jakapan Sangthong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Philosophy

Department of Philosophy

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

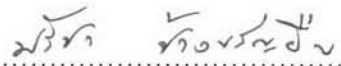
492064

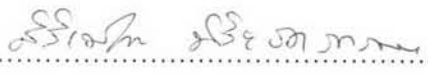
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาไทย
โดย นายจักรพันธ์ แสงทอง
สาขาวิชา ปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ พิริยจิตกรกรกิจ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ปรีชา ช่างขวัญยืน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ พิริยจิตกรกรกิจ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ สถาอานันท์)

จักรพันธ์ แสงทอง : ความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาไทย. (AN UNDERSTANDING OF THAI LOCAL WISDOM) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.ศิริเพ็ญ พิริยจิตรกรกิจ. 80 หน้า.

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ก็คือ เพื่อวิเคราะห์และประเมินความเข้าใจภูมิปัญญาไทยของนักวิชาการไทยแบบวาทกรรม และเสนอมุมมองอื่นที่ทำให้เข้าใจภูมิปัญญาไทยที่ครอบคลุมรอบด้านมากขึ้น ผู้วิจัยพบว่าความเข้าใจแบบทั่วไปของนักวิชาการไทยปัจจุบันมีข้อบกพร่อง คือ ประการแรก ไม่สามารถปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ ประการที่สอง ไม่สามารถให้เหตุผลสนับสนุนที่สมเหตุสมผลเพียงพอให้ภูมิปัญญาไทยมีสถานะเป็นความรู้แบบหนึ่งที่อยู่ในสังคมได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอ ความเข้าใจภูมิปัญญาไทยแบบวาทกรรมของนักวิชาการกลุ่มหนึ่งโดยใช้ทัศนะเรื่องวาทกรรมของฟูโกต์ทำให้ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตามความเข้าใจดังกล่าวกลับมีข้อบกพร่องตามมา คือ ประการแรก ทำให้ภูมิปัญญาไทยเป็นความรู้ที่ไม่ได้เสนอทัศนะว่าด้วยความเป็นจริงของโลก ประการที่สอง ทำให้ภูมิปัญญาไทยเป็นความรู้แบบแยกตัวตรงข้ามกับความรู้แบบวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงได้เสนอความเข้าใจแบบอื่นเพื่อแก้ข้อโต้แย้งดังกล่าว ได้แก่ ความเข้าใจในมุมมองเชิงอภิปราย และความเข้าใจโดยเปรียบเทียบกับความรู้แบบวิทยาศาสตร์

หลังจากได้วิเคราะห์และประเมินความเข้าใจภูมิปัญญาไทยแบบต่างๆแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรเข้าใจภูมิปัญญาไทยในมุมมองร่วมเพื่อความเข้าใจที่ครอบคลุมรอบด้านมากขึ้นกว่าเดิม

ภาควิชา.....ปรัชญา.....

สาขาวิชา.....ปรัชญา.....

ปีการศึกษา.....2549.....

ลายมือชื่อนิติ.....จักรพันธ์ แสงทอง.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ศิริเพ็ญ พิริยจิตรกรกิจ.....

4680113022: MAJOR PHILOSOPHY

KEYWORD: Thai Local Wisdom / Discourse / Foucault / Coherence Theory / Pragmatism

JAKAPAN SANGTHONG : AN UNDERSTANDING OF THAI LOCAL WISDOM.

THESIS ADVISOR: ASST. PROF. SIRIPHEN PIRIYACHITTAKORNKIT, PH.D. 80 pp.

The objectives of this research are to analyze and evaluate Thai scholars' understanding of Thai Local Wisdom as a discourse and to propose other more inclusive way of understanding Thai Local Wisdom. The researcher finds that in general understanding of some Thai scholars there are some weaknesses: first, it could not be suitable for social situations changing, second, it could not justify Thai Local Wisdom as a set of knowledge in the society. Hence, the researcher proposes some Thai scholars' an understanding of Thai Local Wisdom by using Foucault's concept of discourse. Nonetheless, this way of understanding still contains some weaknesses that as a discourse, firstly, Thai Local Wisdom would be a set of knowledge that does not correspond to reality, and secondly, Thai Local Wisdom would be in binary opposition to scientific knowledge. Therefore, the researcher proposes some other ways of understanding which are the metaphysical way of understanding, and an understanding comparing with scientific knowledge.

After analyzing and evaluating the different ways of understanding of Thai Local Wisdom, the researcher finds that to understand Thai Local Wisdom in an integrated way is more appropriate .

Department.....Philosophy....

Field of study.....Philosophy...

Academic year.....2006.....

Student's signature.....*Jakapan S.*.....

Advisor's signature.....*Siriphen P.*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนและอนุเคราะห์จากหลายฝ่ายด้วยกัน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.สิริเพ็ญ พิริยจิตกรกรกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำด้วยความอุตสาหะ เมตตาและปรารถนาดีต่อผู้วิจัยอย่างมากจนวิทยานิพนธ์ออกมาแล้วเสร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศ.ปรีชา ช้างขวัญยืน และ รศ.ดร.สุวรรณา สถาอานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น ชี้แนะข้อบกพร่อง และแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากมีข้อบกพร่องประการใดหลงเหลืออยู่ ย่อมถือเป็นความรับผิดชอบของผู้วิจัยเองทั้งหมด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาปรัชญา ทั้งที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ได้อบรมสั่งสอน สรรพวิชาความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อ.เฉลิมเกียรติ ผิวนวล ผู้เป็นยิ่งกว่าครูผู้ชี้แนะภูมิปัญญา ทั้งในและนอกห้องเรียนแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณโครงการพัฒนาอาจารย์(UDC)สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีที่มอบทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวสันต์ คุณณัฐพล คุณชัยวัช คุณธีรวัฒน์ และเพื่อนๆ ในภาควิชาปรัชญาสำหรับความช่วยเหลือ และกำลังใจที่มีให้กันเสมอมา ขอขอบคุณคุณจรรยา ยามาดี เจ้าหน้าที่ภาคที่เป็นธุระจัดการเรื่องต่างๆ ให้ ที่สำคัญที่สุดขอขอบพระคุณพ่อแม่และครอบครัว สำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่มีให้ผู้วิจัยจนถึงทุกวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ความเข้าใจภูมิปัญญาไทยแบบทั่วไป	6
2.1 นิยามของภูมิปัญญาไทยแบบทั่วไป.....	6
2.2 ลักษณะของภูมิปัญญาไทย.....	10
2.3 ข้อวิจารณ์ความเข้าใจภูมิปัญญาไทยแบบทั่วไป.....	24
บทที่ 3 ความเข้าใจภูมิปัญญาไทยแบบวาทกรรม.....	26
3.1 แนวคิดเรื่องวาทกรรมในทัศนะของฟูโกต์.....	27
3.2 ภูมิปัญญาไทยแบบวาทกรรมของนักวิชาการไทย.....	33
3.3 เหตุผลสนับสนุนและข้อโต้แย้ง.....	41
บทที่ 4 ความเข้าใจภูมิปัญญาไทยในแบบอื่น.....	47
4.1 ความเข้าใจภูมิปัญญาไทยในมุมมองเชิงอภิปรัชญา.....	47
4.2 ความเข้าใจภูมิปัญญาไทยโดยเปรียบเทียบกับความรู้แบบวิทยาศาสตร์.....	63
บทที่ 5 บทสรุป.....	70
รายการอ้างอิง.....	75
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	80